

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 10-ego i 25-ego

Prenumerata wynosi rocznie 16 koron.

Członkowie „Krajowego Towarzystwa Naftowego“ otrzymują „Naftę“ bezpłatnie.

Adres Redakcyi i Administracyi: Lwów, ul. Kraszewskiego l. 1, biuro Krajowego Towarzystwa naftowego.

Treść zeszytu 3.

Protokół Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Krajowego Towarzystwa naftowego. — Stosowanie ropy do ognisk kuziennych. Nap. inż. S. Nadel. — Projekt monopolu naftowego w Rosyi. — Towarzystwo Standard Oil Company a austriacki przemysł naftowy. — Kronika.

Protokół

Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Krajowego Towarzystwa naftowego, odbytego dnia 3. lutego br. w Boryslawiu.

Porządek dzienny.

1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
2. Sprawozdanie z działalności Krajowego Towarzystwa naftowego za r. 1907.
3. Sprawozdanie komisji rewizyjnej.
4. Uchwalenie budżetu na rok 1908.
5. Wybór pierwszego wiceprezesa i trzech członków Wydziału.
6. Wybór komisji rewizyjnej.
7. Wnioski i interpelacje.

Pan prezes Gorayski zagajając Walne Zgromadzenie, wskazuje na potrzebę stworzenia organizacji producentów ropy, aby podnieść cenę produktu surowego, która w żadnym kraju naftowym nie spadła tak nisko jak w Galicyi; w Ameryce, Rosyi, Rumunii cena ropy wynosi kor. 4—5 za 100 kg, gdy u nas zaledwie kor. 1.50.

Na wniosek p. inż. Gawrońskiego uwolniono sekretarza od odczytania protokołu i polecono Wydziałowi weryfikację protokołu.

Na wniosek p. inż. Pierścińskiego zmieniono porządek dzienny o tyle, że uchwalono

sprawę 4-rech wniosków, podpisanych przez kilku członków (utworzenie filii Towarzystwa w Boryslawiu, utworzenie przy filii oddziału dla spraw podatkowych i asekuracyi kopalń i budowy domu naftowego) traktować przed wyborami.

Następnie sekretarz Towarzystwa dr. Bartoszewicz uzupełnia sprawozdanie z działalności Towarzystwa zakomunikowaniem wiadomości, że ministerstwo kolejowe od 1. lutego b. r. na skutek starań Towarzystwa zniżyło taryfę dla ropy opałowej w relacjach na zachód od stacyi Rogóżno na kolei Karola Ludwika i stacyi Tarnawiec na kolei transwersalnej; zniżka ta wynosi około 30% pierwotnej taryfy transportowej, lecz jest niedostateczną, gdyż powinna obejmować także centralną i wschodnią Galicyę. Towarzystwo będzie domagać się tej zniżki bez ograniczenia i ma w tym względzie obietnicę poparcia ze strony Koła Polskiego.

Mówiąc o potrzebie organizacji handlowej produkcji surowca, dr. Bartoszewicz wspomniał, że organizacya taka winna wyjść od samych producentów, najpierw choćby w formie luźnej, (centralnego biura sprzedaży ropy), a następnie konsolidować się wewnętrznie; dotychczas proceder był odwrotny.

Do się tyczy samego Krajowego Towarzystwa naftowego, to sekretarz konstatuje stały i nieustanny rozwój Towarzystwa, rozszerzanie agend jego z każdym rokiem; w chwilach przesilenia jakie przemysł nasz przechodził, Towarzystwo stało zawsze na straży interesów tego przemysłu, a kiedy rozbiły się organizacje handlowe, Towarzystwo zawsze było jedynym widomym znakiem łączności przemysłowców naftowych.

Imieniem komisji rewizyjnej p. inż. Gawroński postawił wniosek udzielenia absolutorium Wydziałowi i biurowi Towarzystwa z rachunków za rok 1907, poczem Zgromadzenie uchwaliło następujący budżet na rok 1908:

Dochody:

Saldo z roku 1907	kor. 451·76
Zaległości z r. 1907	„ 1.000·—
Wpisowe à 10 k.	„ 100·—
Wkładki à 50 k.	„ 2.500·—
Wkładki à 25 k.	„ 2.000·—
Towarzystwa akcyjne	„ 5.000·—
Dodatki produkcyjne	„ 7.000·—
Związek Techn. wiertniczych	„ 1.000·—
Subwencya Wydziału krajowego	„ 1.000·—
razem kor.	20.051·76

Rozchody:

Pensya sekretarza	kor. 6.000·—
Pensya urzędnika	„ 1.200·—
Płaca woźnego	„ 640·—
Koszty podróży	„ 2.500·—
Czynsz za lokal	„ 1.600·—
Opał i światło	„ 400·—
Wydatki kancelaryjne	„ 800·—
Prenumerata pism	„ 150·—
Asekuracya	„ 300·—
Podatki	„ 130·—
Centralny Związek fabryczny	„ 130·—
Subwencya na czasopismo „Nafta“	„ 5.000·—
Nadzwyczajne	„ 200·—
Statystyka	„ 1.000·—
razem kor.	20.050·—

Przystąpiono do omówienia wyżej wspomnianych 4-rech wniosków.

P. Żukowski stawia wniosek, by Zgro-

madzenie wybrało komisję z 5 członków, która ma zdać sprawę o tych wnioskach nadzwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu, mającemu być ad hoc zwołanem w pierwszej połowie marca b. r. W dyskusji nad tymi wnioskami zabierają głos pp. Angermann, który chciałby załatwienia tych wniosków na Zgromadzeniu obecnem, Pierściński, który wobec odłożenia sprawy jest za tem, aby lepiej przejść do porządku dziennego nad nimi. Po wyjaśnieniach pp. Żukowskiego, Długosza i dra Bartoszewicza, że wnioski te wymagają gruntownego rozpatrzenia i związane są także z podniesieniem budżetu, który wobec dzisiejszego przesilenia trudno jest utrzymać nawet w uchwalonych granicach, uchwalono wniosek p. Żukowskiego, a na wniosek p. Lewakowskiego do komisji dla tych wniosków wybrano pp. Gawrońskiego, Meszarosa, Pierścińskiego, Setkowicza, Włodarczyka i Żukowskiego.

P. inż. Gawroński porusza sprawę tych członków Wydziału, którzy są na posiedzeniach Wydziału zwykle nieobecni i żąda zastosowania do nich przez Wydział odpowiedniego paragrafu statutu o wykluczeniu, dalej przemawia za tem, by jeden z członków Prezydium lub Wydziału urzędował w biurze Towarzystwa i by wszystkie pisma Towarzystwa były podpisywane przez jednego członka Prezydium lub Wydziału i sekretarza, jak za zmianą statutu, aby Towarzystwo miało 3 wiceprezesów, jednego stale we Lwowie zamieszkałego. W dyskusji nad tem zabierają głos pp. Mars, W. Sulimirski, Setkowicz i dr. Bartoszewicz, poczem p. inż. Gawroński cofa sformułowanie swych wniosków do następnego Walnego Zgromadzenia.

Przystąpiono do wyborów: wiceprezesem Towarzystwa wybrano przy głosowaniu kartkami na 176 głosujących p. inż. Wacława Wolskiego 102 głosami, p. Franciszek hr. Zamoyski uzyskał 74 głosów. Przy głosowaniu na członków Wydziału otrzymali p. Setkowicz 168, p. Lewakowski 89 głosów i zostali wybrani. Mniej niż absolutną większość głosów otrzymali pp. Angermann (78), dr. Wł. Szujski (69), inż. K. Gąsiorowski (67), inż. Gawroński (15), dyr. Mészáros (14), W. Sulimirski (10), H. Macher (6). i T. Łaszcz

(3 głosy). W myśl statutu między pp. Angermannem i dr. Wł. Szujskim odbyło się ściślejsze głosowanie, przyczem p. Szujski prosił by na niego nie głosowano. Wybrano p. inż. Angermanna. Do komisji rewizyjnej wybrano przez aklamację pp. K. Gąsiorowskiego, L. Gawrońskiego i posła do rady państwa J. Zarańskiego.

Odczytano depeszę posła Małachowskiego z Wiednia usprawiedliwiającego swą nieobecność posiedzeniem komisji legitymacyjnej.

Następnie przybyły umyślnie na Zgromadzenie z Wiednia poseł Zarański mówił o żywszem obecnie zainteresowaniu się Koła Polskiego sprawami przemysłu naftowego, obiecał nadal w Kole sprawę przemysłu naszego popierać, wreszcie zapowiedział zwołanie do Borysławia sejmiku relacyjnego dla zdania sprawy ze swej działalności poselskiej.

Nowowybrany wiceprezes p. inż. Wacław Wolski dziękując za wybór obiecał działalność swoją w Towarzystwie rozwinąć w tym kierunku, aby doprowadzić do zorganizowania u nas produkcji surowca naftowego.

Zabiera głos p. hr. Zamoyski i dziękuje za zaufanie tym, którzy tak poważną ilość głosów oddali jemu przy głosowaniu na wiceprezesa.

Wreszcie p. prezes Gorayski podziękował posłowi Zarańskiemu za zainteresowanie się sprawami naszego przemysłu Koła Polskiego.

Na tem Zgromadzenie zamknięto.

Stosowanie ropy do ognisk kuziennych.

Inż. S. Nadel w Borysławiu.

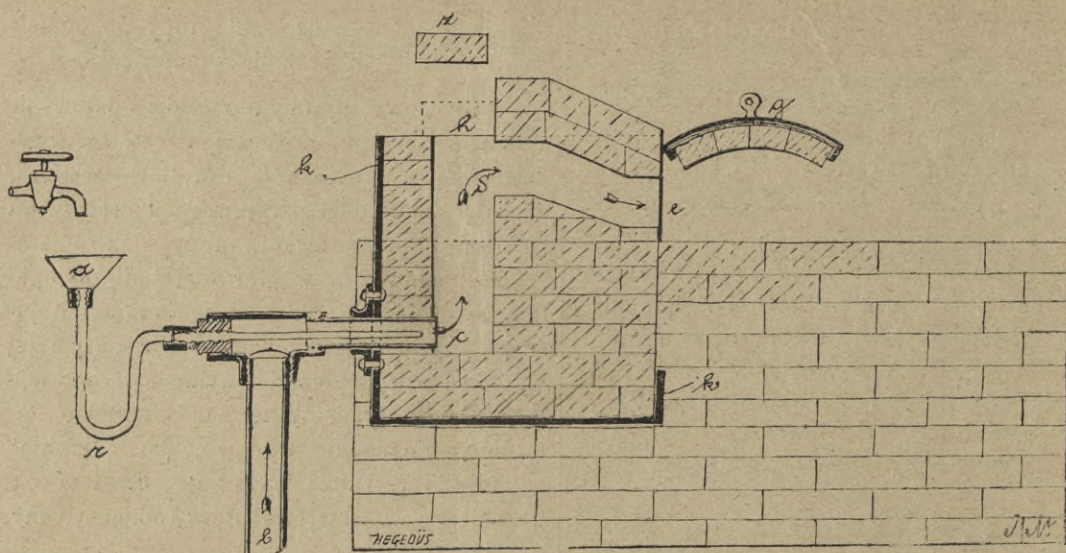
Nie tylko ze względu na to, iż stosowanie ropy surowej do celów opałowych przyczynia się do rozszerzenia jej zbytu, a w dalszym ciągu do usunięcia nadprodukcji i związanych z nią niskich cen ropy, ale także ze względu na nadzwyczajnie wysoką cenę węgla kuziennego, która dziś w Borysławiu wynosi 5—6 kor. za 100 kg i na liczne korzyści, jakie przedstawia opalenie ropy w porównaniu z opalem węglowym, za-

sługuje kwestya stosowania ropy do ognisk kuziennych na obszerniejsze omówienie.

O stosowaniu ropy do celów opałowych mówiono i pisano w ostatnich czasach bardzo wiele. W broszurze dra Bartoszewicza, wydanej nakładem Krajowego Towarzystwa naftowego o stosowaniu ropy, jako materiału opałowego, w pierwszej linii do opalania kotłów, omówiono dokładnie i objaśniono wysoką wartość kaloryczną ropy i jej wyższość nad węglem i innymi stałymi materiałami palnymi. W tej samej sprawie zamieściło niemieckie wydawnictwo „Naphta“ w nrze 24 r. 1907 artykuł inż. J. Fitzy p. t. „Rohöl als Heizmaterial für Lokomotiven“.

Wskazując na cytowane powyżej prace, pragnę na tem miejscu opisać opalenie ognisk kuziennych ropą, sposób pracy i korzyści, jakie ten rodzaj opalania przedstawia w porównaniu z węglem.

Kardynalnym warunkiem dla dobrego kucia jest dobry płomień i dobry materiał opałowy. Ażeby otrzymać czysty żar, który dawałby nam rękojmię należytego szwejsowania, musimy mieć czysty ogień i z tego względu bardzo ważną rolę gra jakoś spalanie węgla. Węgiel niejednokrotnie zawiera składniki, które na żelazo niekorzystnie działają. Stal n. p. łączy się łatwo z siarką zawartą we węglu, skutkiem czego przy kuciu i hartowaniu łatwo pęka. Z ognia węglowego należy często usuwać żużle i pył węglowy, który łatwo ulatuje i nie daje żadnego ciepła. Najlepiej nadaje się węgiel krótkopłomienny, gdyż daje biały żar i z tego względu należy przed właściwym rozgrzaniem, przy każdym nałożeniu węgla na palenisko, poprzednio węgiel ten wyżarzyć, co zabiera bardzo wiele czasu. Żelazo winno leżeć w zamkniętym ogniu, co daje się osiągnąć przez ciągłe manipulowanie miechem, przyczem rozpalone żelazo często obracać trzeba. Od czasu do czasu należy żelazo obracać i oglądać, co przy opale węglowym wymaga bardzo wprawnego kowala i powoduje liczne trudności. Często się zdarza, iż żelazo rozgrzewa się na innym miejscu, aniżeli nam potrzeba. Przez skrapianie ognia dostaje się często woda do ognia, przez co powstaje gorąco

zupełnie bezwartościowe t. zw. „Schwabenhitze“.

Wszystkie te strony ujemne i trudności odpadają przy stosowaniu ropy do opału. Żelazo styka się tylko z zupełnie czystym płomieniem (lecz nie z palącą się ropą). Gazy jeszcze nie spalone zajmują się od żarzącej cegły szamotowej i spalają się również, wskutek czego unika się dymu. Ogień daje się zupełnie dowoli regulować, dla cienkiego żelaza otrzymujemy z łatwością słaby płomień, dla grubego płomień silniejszy. Strata czasu spowodowana każdorazowo wyżarzeniem świeżo nałożonego węgla, odpada tu w zupełności. Żelazo ogrzewaniem jest ze wszystkich stron równomiernie i jest przytem zupełnie widocznem, kowal może je zatem z łatwością obserwować, należycie ułożyć, obracać i w razie potrzeby w samym ogniu kuć, co często się zdarza. Przy stosowaniu ropy odpada skrzynia na węgiel, koryto na wodę, skrapianie ognia wodą, popielnia na żuźle i t. d., a samo ognisko łatwo utrzymać można zupełnie czyste.

Najważniejszą korzyścią opału ropnego, która daje mu bezsprzeczną wyższość nad opalem węglowym, jest ekonomiczne użytkowanie ropy, jej niska cena, a przytem przeszło podwójna jej wydajność. Tak n. p. żelazo grube na 150 mm rozżarza się do białości w ognisku ropnem w przeciągu 15 minut, w ognisku węglowem potrzeba na to 40 minut. W ognisku ropnem można naj-

grubsze żelazo w zadziwiająco krótkim czasie rozgrzać do temperatury spajania, przyczem daje się ono znakomicie spajać. Jak wiadomo leży punkt topliwości żelaza między 1500 a 1600° C. i do tej temperatury należy przy spajaniu żelazo rozgrzewać, przyczem ma być ono płynne i mleczno-białe, jednak tylko na powierzchni spajania.

W Rosyi i Rumunii stosowanie ropy do ognisk kuziennych jest powszechnem i daje wszędzie znakomite rezultaty. W Galicyi znajdują się kuźnie opalane ropą we fabryce Towarzystwa Karpackiego w Gliniku marjampolskim i we fabryce narzędzi wiertniczych firmy Perkins, Mac Intosh & Perkins w Stryju; ta ostatnia firma zajmuje się również urządzeniem kuźni opalanych ropą.

Urządzenie opalania kuźni ropą jest nader prostem, jak wynika z rysunku, przedstawiającego przekrój podłużny.

Przy *a* wpuszcza się ropę do zgiętej $\frac{1}{2}$ rurki, przyczem dopływ ropy reguluje się kurkiem. Rurą *b* doprowadza się prąd powietrza od wentylatora. W *c* schodzi się ropa z prądem powietrza w komorze spalania. Tutaj zapala się ropę płonącemi kłakami do czyszczenia maszyn, które wkłada się przez otwór *h*, płomień przechodzi przez komorę *S*, tutaj załamuje się i wychodzi otworem *e* rozmiar (4" × 2"), gdzie żelazo się ogrzewa. Przez pokrywę przenośną *g* można ognisko odpowiednio do wielkości żelaza zwiększyć lub zmniejszyć. Otwór *h*, przez który wkłada

się kłaki zapalone, zamyka się cegłą szamotową *z*. Cegły zaznaczone na szkicu linią kreskowaną są szamotowe i wbudowane są w skrzynię żelazną *k*.

Przy pracy wykluczone jest wszelkie niebezpieczeństwo. Wygiętą rurką *r* nie może płomień dostać się do *a*. Eksplozje są wykluczone, gdyż ognisko nie ma bezpośrednio połączenia ze zbiornikiem ropnym, ponieważ kontakt w punkcie *a* jest przerwany.

Po kilku dniach przyzwyczajają się dobry kowal do tej pracy i niechętnie powraca do węglowego ogniska kuziennego.

Borysław w styczniu 1908.

Projekt monopolu naftowego w Rosyi.

Jedno z najpoważniejszych pism Petersburskich pisze w sprawie monopolu naftowego w Rosyi co następuje:

Wśród wielkich pozycyj naszego budżetu mógłby monopol naftowy, w miejsce istniejącego monopolu Rotszylda i Nobla, zająć najpoważniejsze stanowisko. Pierwszy podniósł myśl wprowadzenia monopolu naftowego senator Kuźmiński, w sprawozdaniu swem po odbytej rewizji w Baku w r. 1905. Obfity materyał o położeniu przemysłu naftowego w Baku, zebrany przez senatora Kuźmińskiego, nie spotkał się z należytem uznaniem, ani w ministerstwie handlu i przemysłu, ani w departamencie górniczym. Czytając to sprawozdanie dochodzi się do przekonania, że obecne położenie przemysłu naftowego stanowi anomalię, dopuszczalną jedynie ze stanowiska garstki kapitalistów. I ta właśnie okoliczność naprowadziła senatora Kuźmińskiego na myśl utworzenia państwowego monopolu naftowego.

Najważniejsze argumenty podnoszone przeciw każdemu monopolowi państwowemu, posiadają przeważnie charakter zasadniczy, gdyż każdy monopol w praktyce nie jest niczem innym, jak urzeczywistnieniem socjalizmu państwowego. Mimoto przyznać należy, iż po wprowadzeniu monopolu wódezanego i upaństwowieniu dwóch trzecich części linii kolejowych, wprowadzenie państwowego mo-

nopolu naftowego nie przyczyniłoby się chyba do rozwoju socjalizmu państwowego.

W pierwszym rządzie zaznaczyć należy, iż przemysł naftowy rosyjski skoncentrowany jest na półwyspie apszerońskim na przestrzeni 1000 dziesięcin, z których 630 należy do państwa i oddane są w dzierżawę przedsiębiorcom prywatnym. Produkcya terenów dzierżawionych wynosi 76·6% ogólnej produkcji; przy wprowadzeniu monopolu potrzebny byłoby zatem wykupić jedynie kontrakty dzierżawne. W gruncie rzeczy może monopol naftowy obejmować jedynie tereny rządowe, gdyż pozostałe 330 dziesięcin terenów prywatnych zostały po części darowane, po części przez urzędników objęte w ich posiadanie, jak twierdzi sprawozdanie senatora Kuźmińskiego. Tereny znajdujące się w posiadaniu prywatnym dają zaledwie około 21% produkcji i pozostaną bez wpływu na rynek naftowy.

Dalszy moment nader korzystny dla wprowadzenia monopolu naftowego leży w tem, iż w rejonie naftowym pracuje tylko 154 firm, na targu naftowym ma jednak głos decydujący tylko 6—9 firm, które wszystkie inne firmy mają w swem ręku. Momenty te ułatwiają i upraszczają nadzwyczajnie wprowadzenie monopolu naftowego.

W końcu i ta okoliczność czyni wprowadzenie monopolu nader ponętnem, iż wszystkie przedsiębiorstwa naftowe znajdują się na stosunkowo małej przestrzeni 35 wiorst kwadratowych, wskutek czego techniczna strona monopolu w możliwie najprostszy sposób może być przeprowadzoną. Wszystkie okoliczności przemawiają za wprowadzeniem monopolu, a nie przemawiają przeciw niemu, ani trudności prawne, ani techniczne. Występuje jedynie kwestya, czy wprowadzenie monopolu naftowego będzie się rentowało. „Nowoje wremia” twierdzi, iż monopol naftowy bezwarunkowo rentować się musi i objaśnia stronę finansową zmonopolizowania przemysłu naftowego w sposób następujący: Tytułem czynszu za dzierżawę terenów naftowych pobierał rząd dotychczas 8 milionów rubli rocznie; w budżet na rok 1908 w rubrykę czynszu dzierżawnego terenów naftowych wstawiono kwotę 12 milionów rubli. Ponieważ jednak

rząd jest najpoważniejszym konsumentem ropy, dla opału swych kolei i przedsiębiorstw fabrycznych, przeto kwota 8 milionów rubli nie wystarcza rządowi na zakupienie potrzebnej ropy. Prócz tego figuruje w budżecie na rok 1908 pozycya 38 milionów rubli tytułem akcyzy za produkty naftowe. Akcyzę tę w wysokości 60 kop. za pud pobiera rząd od produktów destylowanych, przeznaczonych na konsumecję wewnętrzną. Główny dochód przemysłowców naftowych stanowi sprzedaż ropy surowej i mazutu, które są wolne od akcyzy. Wysoka akcyza spowodowała ograniczenie konsumecji nafty wśród ludności uboższej po wsiach, i dzisiejsza konsumecja nafty w Rosyi wynosi nie więcej jak 8·9 funt. na głowę. Jest to wprost śmiesznie niska cyfra.

Z powyższego wynika, iż rząd ciągnie z przemysłu naftowego nieznaczne tylko zyski, wydzierżawiając swe bogactwo naftowe małej liczebnie grupie kapitalistów. Przemysłowcy naftowi osiągają z ropy i półfabrykatów naftowych olbrzymie zyski. Skutkiem tego powstała tego rodzaju konjunktura, iż przemysłowcy naftowi nie starają się o rozszerzenie zbytu, natomiast dążą do podwyższenia cen. Tem też się tłumaczy owo dziwne zjawisko, iż dochody przemysłowców w r. 1904 przy produkcyi 612 milionów pudów wynosiły 90 milionów rubli, zaś w roku 1906 gdy produkcya wynosiła 447 milionów pudów, osiągnęli przemysłowcy 115 milionów rubli.

Wobec tego stanu rzeczy, służy rosyjski przemysł naftowy jedynie dla wzbogacenia nielicznej grupy kapitalistów, którym nie zależy ażeby ten najważniejszy artykuł codziennego użytku uczynić tańszym i rozpowszechnić go wśród ludu.

Przez zaprowadzenie monopolu państwowego dałby się punkt ciężkości przemysłu naftowego w krótkim czasie w ten sposób przesunąć, iż nafta świetlna istotnie stałaby się artykułem powszechnego użytku wśród ludu. 50 milionów rubli, które rząd otrzymuje z akcyzy i czynszu dzierżawnego, można by łatwo podwoić przez wzmożenie produkcyi i rozszerzenie zbytu. Da się to tem łatwiej urzeczywistnić, ile-że produkcję ropy

która już w r. 1901 wynosiła 671 milionów pudów, będzie można podnieść do miliarda pudów. Nadprodukeji nie należy się obawiać, gdyż ludność wiejska podniesie natychmiast konsumecję, skoro tylko cena tego ważnego źródła światła nieco spadnie. To samo odnosi się do eksportu, który również sztucznie utrzymywany jest w ciasnych granicach.

Zajmować się szczegółami zaprowadzenia monopolu naftowego byłoby przedwczesnem. Skoro daliśmy sobie radę z monopolem wódczanym, który był o wiele bardziej skomplikowanym, to przeprowadzenie monopolu naftowego nie może napotkać na poważne trudności. Przy urzeczywistnieniu monopolu, mogłyby istniejące przedsiębiorstwa nadal pracować, gdyby poddały się przepisom rządowym co do wysokości produkcyi i cen produktu.

Tyle dziennik petersburski. Ze swej strony dodać musimy, że i u nas powstają projekty krajowego monopolu naftowego, tylko powód tych projektów jest inny. W Rosyi opinia żąda monopolu z powodu nadmiernych zysków kilku większych firm, chcąc podnieść budżet państwowy; u nas powstają projekty monopolu z powodu krytycznego położenia przemysłu i niskiej ceny ropy, a przez to marnowania kapitału krajowego. Zaprowadzenie monopolu u nas byłoby niesłychanie trudnem, jednakowoż nie da się zaprzeczyć, że budżet krajowy i kapitał krajowy wiele by na tem zyskał. Do tej sprawy jeszcze powrócimy.

Towarzystwo Standard Oil Company a austriacki przemysł naftowy.

Zaprowadzenie bezkoczów dla nafty kursujących po ulicach przez tow. Standard Oil Company, a raczej filię jego austriacką Vacuum Oil Company, rozwijających naftę wprost detailistom z pominięciem pośredników i grosistów, wywołało w sferach pośredników naftowych żywe zaniepokojenie i cały szereg protestów przeciw tej polityce trustu amerykańskiego.

Organizacja trustowa Vacuum Oil Company posiada w Austrii dwie rafinerie, mia-

nowicie w Dziedzicach i w Almas Füzito na Węgrzech, które towarzystwo Standard Oil Company założyło przed dwoma laty, dążąc do stworzenia sobie stanowiska w Austriackim przemyśle naftowym, podobnie jak postąpił trust wobec firm rosyjskich i rumuńskich. Istotnie austriacki przemysł naftowy jest jedynym, który skutecznie konkuruje z trustem amerykańskim na rynku światowym, mianowicie w Niemczech, Szwajcaryi, Belgii, Holandyi, Francyi, Anglii i w krajach północnych. Wskutek tego występuje Standard przeciw austriackiemu przemysłowi naftowemu rafineryjnemu w jego własnej ojeźźnie nadzwyczaj ostro, a środki, których chwyciło się tow. Vacuum Oil Company wskazują na to, iż trust wedle szczegółowo opracowanego planu dąży do opanowania całego handlu naftowego w Austro-Węgrzech z zupełnym pominięciem handlu pośredniego. Środkiem, jaki stosuje trust dla wyparcia handlu pośredniego w innych krajach, a obecnie i w Austrii jest dostarczanie nafty detailistom nie w beczkach drewnianych, lecz zapomocą beczkwozów cysternowych. Taki beczkwoz ma rezerwoar o pojemności około 2.000 litrów, zaopatrzone w kurek odpustowy, z którego zapomocą dźwigni utoczyć można po 20 litrów do przygotowanych u odbiorcy blaszanek. Poszczególne detailiści otrzymują w najem naczynie opatrzone w pompkę i miernik, z którego odpuszczają naftę do blaszanek swych odbiorców. Niemieckie flie towarzystwa Standard, wprowadzając w poszczególnych miastach takie beczkwozy, postępowały w ten sposób, iż pewnego dnia zjawiało się w danym mieście 10—12 zastępców organizacyi trustowej, którzy odwiedzali każdego kupca swego rejonu, aż pozyskali od kupców dostateczną dla rozpoczęcia ruchu cystern ulicznych ilość deklaracyi, iż naftę od trustu pobierać będą. Następnie skłaniano handlarzy, którzy zajmowali się dostawą nafty detailistom, do zaprzestania handlu naftą, przyrzekając im odszkodowanie w wysokości rocznego obrotu. Kupców, którzy opieraliby się umiano radykalnymi środkami skłonić do przystąpienia. W ten sposób zdołano wykluczyć zupełnie handel pośredni, tak że i drobni odbiorcy

zniewoleni zostali do pobierania nafty wprost z beczkwozów. Dziś w całych Niemczech niema prawie miejscowości, w której nie kursowałyby amerykańskie cysterny naftowe. Umowy z dawnymi pośrednikami, zapewniające im odszkodowanie za zaprzestanie handlu pośredniego, nie zostały już więcej odnowione, gdyż towarzystwa trustowe nie widzą już potrzeby opłacania odszkodowania za interes, którego im nikt więcej odebrać nie może, ponieważ w miejscowości, w której kursują wozy cysternowe, założenie przedsiębiorstwa konkurencyjnego z reguły nie opłaca się.

Podobną politykę jak w Niemczech zamierza obecnie Vacuum Oil Company zastosować w Austrii. W całym szeregu prowincjonalnych miast austriackich, jak Bielsk, Cieszyn, Wiener-Neustadt, Czaslau, Warnsdorf, Rumburg, Karlsbad etc. etc. zaprowadziło tow. Vacuum dostawę nafty za pomocą beczkwozów i zawarło z kilkoma poważnymi grosistami układy, o odstąpieniu klienteli i jak donoszą, zamierza w najbliższym czasie, na przeszło 100 stacyach kolejowych postawić małe rezerwoary naftowe i zaprowadzić ruch beczkwozów naftowych w tych miejscowościach.

Naturalnie, iż postępowanie Vacuum Oil Company wywołało wśród grosistów i pośredników naftowych niemały popłoch i zastanawiano się na licznych zebraniach, w jaki sposób dałoby się usunąć niebezpieczeństwo grożące starym rafineryom i handlowi pośredniemu.

Dnia 2 bm. odbyło się w Opawie liczne zebranie Związku śląskich związków i stowarzyszeń handlowych, na którym uchwalono rozesłać do wszystkich stowarzyszeń śląskich okólnik, przedstawiający cele i politykę Vacuum Oil Company w należytem oświetleniu i przedłożyć rządowi i parlamentowi petycję, z żądaniem ochrony zagrożonego handlu pośredniego naftowego. Dosłowne brzmienie rezolucyi powziętej na powyższym zebraniu jest następujące: „Nadzwyczajne zgromadzenie Związku śląskich związków i stowarzyszeń handlowych, odbyto dnia 1 lutego w sali śląskiej Izby handlowej i przemysłowej w Opawie, widzi w rozpoczętej przez Towarzystwo Vacuum Oil

Company i mającej przybrać szersze rozmiary, akcyi około opanowania drobnego handlu naftą — poważne niebezpieczeństwo dla całego kupiectwa, którego doniosłość dziś nie jest jeszcze należyście uznaną i ocenioną.

Zebranie wyraża obawę, iż rozwój akcyi Towarzystwa Vacuum Oil, nietylko zagrozi warunkom egzystencyi, a tem, sam osłabi się podatkową kupiectwa, ale w dalszym ciągu odbije się bardzo ujemnie na przemyśle naftowym i rafineryjnym, zarówno w handlu wewnętrznym, jak i na eksporcie. Z tego względu wyraża zebranie nadzieję, iż kupiectwo w narzuconej mu walce znajdzie pomoc zarówno u rządu, jak i u publiczności!

Zgromadzenie domaga się od rządu dokładnego przestrzegania wszystkich przepisów przemysłowo - policyjnych co do ruchu beczkowozów naftowych i jaknajrychlejszego przygotowania i opracowania środków prawnych, któreby należyście chroniły kupca i przemysłowca przed szkodliwą i zgubną polityką zagranicznego trustu. Zgromadzenie wyraża przekonanie, że ostatecznym celem, do którego dąży tow. Vacuum Oil jest monopoli zowanie całego handlu naftowego i oczekuje od austriackiego kupiectwa, iż użyje wszystkich sił, by przeciwdziałać zgubnej praktyce trustu amerykańskiego.

W tym celu winny wdrożyć energiczną akcyę zarówno organizacye kupieckie lokalne, jak i związki krajowe i państwowa organizacya kupiectwa austriackiego. Związek oczekuje z całą pewnością wspólniej i solidarnej akcyi całego kupiectwa, gdyż tylko zgodna akcyja we własnym obozie daje siłę odparcia grożącego niebezpieczeństwa“.

Obecnie oczekiwać należy, czy rozpoczęta akcyja kupiectwa zdoła powstrzymać politykę tow. Vacuum Oil*).

*) Do sprawy tej jeszcze powrócimy, polityka tow. Vacuum Oil Company staje się rzeczywiście groźną dla całego naszego przemysłu naftowego i niemożna jej bagatelizować. (Przyp. Redakcyi).

KRONIKA.

Wprowadzenie bezpośrednich pociągów cysternowych. W danej chwili odbywają się narady większych rafineryj austriackich nad sposobami usunięcia utrudnionego ruchu cystern na kolei północnej i połączonych z tem przeszkód w normalnem prowadzeniu rafineryj. Na temat ten wyloniły się najrozmaitsze projekty, z których na pierwszym planie stoi projekt zaprowadzenia przez rafinerye osobnych pociągów cysternowych dla transportu ropy. Istnieje mianowicie zamiar zaprowadzenia pod kierownictwem jednej z firm galicyjskich, która zajmuje się obecnie przeważnie dostawą artykułów technicznych dla przedsiębiorstw naftowych, bezpośrednich pociągów cysternowych, które przewoziłyby ropę z Borysławia wprost do wielkich rafineryj. Podczas gdy dotychczas wagony cysternowe dołączano do zwykłych pociągów towarowych, wskutek czego stały one daremnie po najrozmaitszych stacyach, mają być w przyszłości zestawiane pociągi złożone z samych wagonów cysternowych. Wagony cysternowe dostarczałyby rafinerye, zaś unormowaniem ruchu cystern zajęłoby się wspomniane towarzystwo. W sprawie tej toczą się pertraktacye z odnośnymi dyrekcjami kolei, które zapewne doprowadzą do porozumienia. Pociągi cysternowe kursowałyby w pewnych oznaczonych dniach i dostarczałyby możliwie szybko ropy rafineryom, względnie przewoziłyby próżne cysterny z powrotem do Borysławia. Ażeby przeszkodzić zbyt niemu nagromadzaniu się cystern w Borysławiu, podano następujący plan: Dzisiaj dostawia się próżne wagony cysternowe poszczególnym towarzystwom transportowym, które w myśl otrzymanych dyspozycyjj napełniają je ropą. Ażeby uniknąć rozerwania pociągów cysternowych, których ponowne złożenie wymagałoby dłuższego czasu, mają towarzystwa transportowe wejść między sobą w porozumienie. Poszczególne towarzystwa transportowe zającby się miały napełnianiem cystern wedle pewnego turnusu, a konieczne wyrównanie ekspedowanych ilości ropy przeprowadzałyby te towarzystwa między sobą. W najbliższym czasie okaże się, czy projekty te dadzą się istotnie wprowadzić w życie.

Zniżenie taryfy przewozowej dla ropy opalowej. Z dniem 1. lutego weszła w życie wyjątkowa taryfa kolejowa I. dla transportu ropy opalowej i motorowej. Taryfa ta obowiązuje dla ropy surowej, nieodbenzynowanej i nieodparafinowanej, dla celów opalowych lub dla popędu motorów w całowagonowych ładunkach beczkowych lub w pełnych wozach cysternowych ze stacy: Biecz, Borysław, Drohobycz, Krosno, Olszanica, Skolyszyn, Zagórz i Zagórzany do wszystkich stacyj w okręgu dyrekcji kolei państwowej Lwów, Kraków i Olomuniec tudzież dyrekcji ko-

lei północnej, położonych na zachód od stacyj Rogóżno i Tarnowiec. Transport ropy adresowany być musi do przedsiębiorstwa fabrycznego lub przemysłowego (z wyjątkiem rafinerij nafty) położonego w granicach Austrii i dostawionym odbiorcy z dworca kolejowego stacyi odbiorczej wozem ulicznym lub torem przemysłowym. Zniżka taryfowa obowiązuje dla ropy surowej tylko o ile użytą zostanie przez odbiorcę do opalania względnie popędu motoru we własnym przedsiębiorstwie. Odbiorca obowiązany jest na żądanie zarządu kolei udowodnić w drodze rewizyi przeprowadzonej na koszt odbiorcy, iż ropa sprowadzona służy istotnie do wyżej wymienionego celu. W razie, gdyby udowodniono, iż część tylko transportu użytą została do innych celów, jak opalanie kotłów lub popęd motorów, zobowiązany będzie odbiorca do zwrotu różnicy we frachcie i zapłacenia frachtu dodatkowego w podwójnej wysokości przyznanej zniżki.

Czytelnia Polska Akademików górniczych w Przybramie. Na zwyczajnem Walnem Zgromadzeniu „Czytelnia Polskiej akademików górniczych w Przybramie“, odbytem dnia 26. stycznia b. r., wybrano następujący Wydział: Przewodniczący: M. Obertyński (ponownie), zast. przewodniczącego M. Kalinowski, sekretarz I. J. Barański, sekretarz II. W. Kapliński, skarbnik J. Adamek, bibliotekarz M. Kalinowski, zawiadowca lokalu i czasopism J. Budziński. W kółku Bratniej Pomocy przewodniczący J. Adamek, sekretarz M. Kalinowski, skarbnik A. Nowakowski, komisya rewizyjna L. Lewandowski, Cholewiński, J. Plaziński.

Naftowy monopol państwowy. Jak nam donoszą z Wiednia rząd nie ma zamiaru tworzenia naftowego monopolu państwowego. Z kół rafinerów naftowych zwracano się do rządu z zapytaniem w tej sprawie, a to z tego powodu, że traktat handlowy wyraźnie powiada, iż obu rządóm przysługuje prawo monopolizowania produkcji i rafinowania nafty. Rafinerzy interpelowali rząd w tej kwestyi, ponieważ doprowadzenie do skutku kartelu natrafia na trudności i oczekiwana jest zniżka cen.

Rząd węgierski również oświadczył, że nie myśli o monopolu, wobec czego utworzenie takiego monopolu przez którykolwiek z rządów można uważać za wykluczone.

Sprostowanie. Od p. Franciszka hr. Zamoyckiego otrzymujemy następujący list:

Szanowny Panie Redaktorze!

Odnosnie do notatki kronikarskiej, zamieszczonej w nrze 2. czasopisma „Nafta“ z dnia 25. stycznia b. r. pod tytułem: „Zgromadzenie przedwyborcze w Boryslawiu“, mam zaszczyt zauważyć, że ustęp odnoszący się do mojego oświadczenia w sprawie reformy wyborczej niedokładnie streszcza moje przemówienie.

Powiedziałem bowiem, że jestem zwolennikiem takiej reformy, któraby w przeciwstawieniu do dziś obowiązującego prawa, oparła nowe prawo wyborcze na szerokiej i liberalnej podstawie.

Oświadczyłem się dalej w zasadzie zwolennikiem czteroprzymiotnikowego prawa wyborczego z tem jednak zastrzeżeniem, że wiążącego przyrzeczenia popierania tego a nie innego projektu reformy wyborczej złożyć bym dzisiaj nie mógł, a to ze względu na to, że miarodajnem przy wyborze projektu musi być dla mnie względ na nie naruszalność polskiego stanu posiadania.

Dziękując Szanownemu panu Redaktorowi za umieszczenie tych kilku słów, kreślę się z prawdziwym poważaniem

Franciszek Zamoycki
inż. gór.

Towarzystwo akc. dla austriackich i węg. produktów naftowych „Olex“. Celem scentralizowania i rozszerzenia eksportu do Bawaryi, założyło Towarzystwo „Olex“ nowe przedsiębiorstwo pod firmą „Bawarsko-austriackie Towarzystwo naftowe z ogr. por.“ (Bayrisch-österreichische Petroleumgesellschaft m. b. H.) w Norymberdze. Na czele nowego przedsiębiorstwa stoi dotychczasowy urzędnik towarzystwa „Olex“, p. Maksymilian Libitzky. Eksport wedle doniesienia Towarzystwa „Olex“ rozwija się nader pomyślnie, a wspomniane towarzystwo zawarło w ostatnim czasie kilka korzystnych umów o dostawę nafty dla pruskich kolei żelaznych, a mianowicie Dyrekcya kolei w Berlinie nabyła 529 wagonów, w Katowicach 333, w Kolonii 462 wagonów na rok administracyjny 1908/1909, podczas gdy w ubiegłym roku administracyjnym wspomniane trzy dyrekcye nabyły łącznie tylko 900 wagonów nafty austriackiej. Od 1. stycznia do końca listopada 1907 r. wynosił wywóz nafty austriackiej do Niemiec 7.205 wagonów, podczas gdy import nafty rosyjskiej do Niemiec w tym samym okresie wynosił tylko 6.322 wagonów.

Eksport!!!

Mam zagranicznych odbiorców na naftę, benzynę, olej gazowy i niebieski.

Bruno Sand
Lwów.

Młody człowiek

b. asystent uniwers. poszukuje posady w zakładzie przemysłowym. Zgłoszenia przyjmuje Redakcyja „Nafty“ pod szyfrą „Asystent“.

Związek producentów ropy opałowej

„ROPAL“

we Lwowie ul. Kraszewskiego liczba 1.
Telefon 854.

Z. BIELSKI & A. ŁUKASZEWSKI

INŻYNIEROWIE-PRZEDSIĘBIORCY

wykonyją w przedsiębiorstwie roboty ziemne, budowlane, instalacyjne i wiertnicze, przeprowadzają rewizje i badania instalacji gazowych i elektrycznych, wykonują torpedowania szybów wiertniczych.

WYKONANIE PODJĘTYCH ROBÓT PUNKTUALNE, SUMIENNE I FACHOWE

BORYSŁAW

**Przedsiębiorstwo dla głę-
bokich wierceń**

Inż. Wit Sulimirski
w Borysławiu

długoletnie doświadczenie na kopalniach ropy w Galicyi, na Kaukazie i w Rumunii; obejmuje akordy wiertnicze ewent. z własnym udziałem. Ekspertyzy terenów galicyjskich i kaukazskich. Kupno i sprzedaż terenów naftowych.

Rocznik Przemysłu Galicyi na r. 1909.

Pod tym tytułem wyjdzie w październiku b. r. obszerniejsza praca, zawierająca artykuły z wszelkich dziedzin przemysłu piór fachowych. Główny dział stanowić będą monografie znacniejszych fabrycznych zakładów galicyjskich. Współpracownictwo objęły pierwszorzędne firmy przemysłowe.

Uprasza się o nadsyłanie dalszych prac, które będą chętnie zużytkowane.

Redakcyja i Wydawnictwo

JULIUSZ WEISS

kierownik lwowskiej reprezentacji firmy Roesse-
mann i Kühnemann, oddz. kolei Artura Koppela,
we Lwowie ul. Kopernika 1. 26., telefon 1. 627.

Dr. Bronisław Michalewski

adwokat krajowy we Lwowie

ma swoje biuro przy placu Maryackim l. 10.

Telefon nr. 350.

Biuro wiertnicze i robót górniczych „Łempieki i Ska w Sosnowcu (gub. piotrkowska, Król. Pol.) poszukuje

Majstra wiertniczego

z kilkuletnią praktyką, obznajomionego z systemem płuczkowym Faucka i dyamentowym. Zgłoszenia sub. Biuro Wiertnicze, Sosnowiec.

BIURO

technicznej, prawnej i handlowej porady, tudzież pośrednictwa w sprawach górniczych

KAZIMIERZA KOSTRZEWICZA

zaprzyiężonego inżyniera górniczego, em. c. k. starszego komisarza górniczego, b. naczelnika c. k. Urzędów górniczych w Drohobyczu i Jaśle, b. technicznego urzędnika gal. kopalń i warzelni soli, kopalń nafty i wosku ziemnego etc.

W JAŚLE.

Towarzystwo akc. dla przem. naftowego.

Fabryka narzędzi wiertniczych w Borysławiu

wykonuje i ma na składzie:

Żurawie wiertnicze szczególnie silnej konstrukcyi. — Żerdzie wiertnicze z najlepszego materiału. — Świdry ekscentryczne patentu M Longchamps'a, jakoteż wszelkie przybory do głębokich wierceń. — Tłoki do wydobywania ropy patentu Mikucki, Krynicki, Żubr. — Zbiorniki na ropę opalową. — Gazowniki specjalnej konstrukcyi. — Mierniki na ropę. — Odlewy żelazne i metalowe. —

Naprawa kotłów parowych.

Cenniki i kosztorysy na żądanie.

W. Sikorski & J. Seidenstein

w Krośnie

filie: w BORYSŁAWIU i ZAGÓRZU

Utrzymują stale na składzie:

KOTLY i MASZYNY PAROWE, oraz
KOMPLETNE URZĄDZENIA i wszelkie
NARZĘDZIA do głębokich wierceń.

Jako specjalność polecają:

ŻURAWIE WIERTNICZE, POPUSZCZA-
DŁA najnowsz. systemów, WIELOKRAŹKI
z ulepszonym przyrządem do smarowania,
SZTANGI RATUNKOWE z końcami nie-
spawanymi (z jednego kawałka).

Pasy wiertnicze

„URSUS“

w najlepszej jakości i t. d. i t. d.

ROBERT KERN

Zastępstwo Witkowskiej fabryki rur.

Centralne biuro dla Galicyi
we Lwowie, Kopernika 18

z bogato zaopatrzonymi składami w Borysławiu i Krośnie

wykonuje

w najkrótszym czasie dostawy wszystkich dymenzyi **kutych rur gazowych, wodociągowych i parowych**, czarnych, pocynkowanych i asfaltowych wraz z przynależnymi łącznikami; dostarcza **rury płomienne** do kotłów parowych, **rury wiertnicze hermetyczne, rury pompowe, stalowe rury mufowe**, obciążane jutą, węże z rur dla gorzelń, browarów itp., maszty dla elektrycznych urządzeń i przeniesienia siły, tudzież poleca jako specjalność wyroby szwejsowane z blachy kutej a wyrabiane w nowo urządzonym we Witkowicach zakładzie spajania za pomocą gazu wodnego, a mianowicie: Rury wiertnicze hermetyczne ponad 12 cali zewnętrznej średnicy aż do 2000 mm. średnicy, rury Gallo-way'a, fasony wszystkich gatunków, recipienty gazowe, cysterny naftowe z dnami spajanemi, kotły do amoniaku itd.

Wyłączne Zastępstwo we Witkowskich rurach z lanego żelaza i fasonów do przewodów gazowych i wodnych.

Zastępstwo fabryki narzędzi firmy Blaua i Ski we Wiedniu.

Oferty i cenniki ilustrowane, także i na armatury do urządzeń gazowych, wodnych i parowych bezpłatnie i franko.

Adres na telegramy: **Robert Kern, Lwów.** — Telefon nr. 766.

TOWARZYSTWO dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie

VEREIN FÜR HANDEL, GEWERBE UND ACKERBAU IN LEMBERG.

Wylączne zastępstwo na Galicyę:

Fabryki rur Mannesmana w Komotau, — walcownia rur w Schönbrunn, — oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Tow. przedtem Berghem & Mac Garvey w Glinniku maryampolskim.

Dyrekcya we Lwowie, ul. Romanowicza 3. * Filie Towarzystwa w Borystawiu, Krośnie i Zagórze.

Adres telegraficzny:
Towarzystwo handlowe Lwów, Ossolińskich.

Konto p. k. o. 825 991.
Rach. bieżący w Banku krajow.
Telefon Nr. 168.

Telegramm-Adresse:
Handelsverein Lemberg, Ossolińskich.

Towarzystwo dostarcza:

Rury wiertnicze, gazowe, pompowe, do wodociągów i inne wszelkiego rodzaju. Maszyny i kotły parowe. Narzędzia wiertnicze. Liny druciane we wszelkich wymiarach. Kompletnie urządzenia do elektrycznego oświetlenia. Fittingi, kurki, połączenia itp. Wszelkie materiały potrzebne tak przy instalacji jak i popędzie maszynowym.

Zastępując firmy lub sprowadzając towary, towarzystwo kieruje się przedewszystkiem myślą przewodnią dostarczenia swojej klienteli maszyn, narzędzi i materiałów pierwszorzędnej jakości.

Poczt. Kasa oszcz. Nr. 74046.

Telefon Nr. 905.

Ostrowski & Cudek

Dom handlowy dla interesów przemysłowo-naftowych

we Lwowie, ul. Kopernika 1 21.

Przeprowadza: Kupno i sprzedaż udziałów kopalnianych, kupno i sprzedaż ropy. Organizuje: Spółki naftowe z drobnymi udziałami. Poleca: Przedsiębiorców wiertniczych do wierceń akordowych.

Oferujemy usługi jako eksperci przy wszelkich transakcyach z przemysłem naftowym łączność mających.

Dla wygody naszych P. T. Klientów urządziliśmy

Biuro techniczne

które pozostaje pod kierownictwem inżyniera Seweryna Blaźma.

Sporządzamy: Pomiary i niwelacje terenów, plany sytuacyjne terenów, kopalni i szybów naftowych, zgłoszenia kopalni do władz górniczych, profile otworów świdrowych i wszelkie czynności w zakres miernictwa wchodzące.

Posiadamy bogato zaopatrzonego zbiór kopii map katastralnych

Adres dla telegramów: Ostrowski Cudek Lwów.